

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

28 юли 2016 година *

„Преюдициално запитване — Селско стопанство — Регламент (ЕО) № 1/2005 — Защитата на животните по време на транспортиране — Пътувания с голяма продължителност — Глава V, точка 1.4, буква г) от приложение I — Продължителност на пътуване и почивка на животните при транспортиране — Транспортиране на животни от рода на едрия рогат добитък — Понятие за достатъчен период на почивка най-малко от един час — Възможност за многократно прекъсване на транспортирането — Член 22 — Закъснения по време на транспортиране — Регламенти (ЕО) № 1234/2007 и (ЕС) № 817/2010 — Възстановявания при износ — Изисквания в областта на хуманното отношение към живите животни от рода на едрия рогат добитък по време на транспортиране — Регламент № 817/2010 — Член 2, параграфи 2—4 — Официален ветеринарен лекар на изходния пункт — Доклад и вписване върху документа, удостоверяващ, че животните напускат митническата територия на Съюза, относно спазването или неспазването на приложимите разпоредби на Регламент № 1/2005 — Незадоволителен резултат от извършените проверки — Член 5, параграф 1, буква в) — Обвързващ характер на посоченото вписване спрямо националния орган, компетентен за изплащането на възстановявания при износ“

По дело C-469/14

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Finanzgericht Hamburg (Финансов съд Хамбург, Германия), с акт от 29 август 2014 г. г., постъпил в Съда на 14 октомври 2014 г., в рамките на производство по дело

Masterrind GmbH

срещу

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състава, D. Šváby (докладчик), J. Malenovský, M. Safjan, и M. Vilaras, съдии,

генерален адвокат: N. Wahl,

секретар: A. Calot Escobar,

като има предвид становищата, представени:

— за Hauptzollamt Hamburg-Jonas, от S. Heise, в качеството на представител,

* Език на производството: немски.

- за френското правителство, от S. Ghiandoni и D. Colas, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от B. Eggers и B. Schima, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 21 януари 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването, от една страна, на глава V, точка 1.4, буква г) от приложение I към Регламент (ЕО) № 1/2005 на Съвета от 22 декември 2004 година относно защитата на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на Директиви 64/432/ЕИО и 93/119/ЕО и Регламент (ЕО) № 1255/97 (ОВ L 3, 2005 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 62, стр. 3), и от друга страна, на Регламент (ЕС) № 817/2010 на Комисията от 16 септември 2010 година относно определяне на подробни правила по силата на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета по отношение на изискванията за предоставяне на възстановявания при износ, свързани с хуманно отношение към живите животни от рода на едрия рогат добитък по време на транспорт (ОВ L 245, 2010 г., стр. 16).
- 2 Запитването е отправено в рамките на жалба, с която Masterrind GmbH оспорва законосъобразността на решение на Hauptzollamt Hamburg-Jonas (Главна митническа служба Хамбург-Йонас, Германия) относно пълното връщане на възстановявания при износ, които са му предоставени авансово за износа в Мароко на пратка шест разплодни животни от рода на едрия рогат добитък.

Правна уредба

Правото на Съюза

Регламент № 1/2005

- 3 Текстът на съображения 11 и 19 от Регламент № 1/2005 е следният:
 - „11 За да гарантира постоянното и ефективното приложение на настоящия регламент в цялата Общност, като се има предвид нейния основен принцип, съгласно който животните не трябва да бъдат транспортирани в такива условия, при които по всяка вероятност рискуват да им бъде причинено нараняване или неоправдано страдание, целесъобразно е да се създадат подробни разпоредби, адресирани до специфичните потребности, произтичащи във връзка с различните видове транспорт. Такива подробни разпоредби би трябвало да бъдат тълкувани и прилагани в съответствие с гореупоменатия принцип и би трябвало своевременно да бъдат актуализирани когато и да е, в частност в светлината на новите научни становища, когато те изглежда, че повече не гарантират спазването на гореспоменатия принцип за специфични видове животни или видове транспорт.

[...]

19 Регламент (ЕИО) № 3820/85 на Съвета от 20 декември 1985 г. относно хармонизирането на някои разпоредби в социалното законодателство, свързано с автомобилния транспорт [ОВ L 370, 1985 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 2, стр. 45] осигурява максимални периоди на шофиране и минимални периоди на почивка за шофьорите. Целесъобразно е пътуванията за животните да бъдат регламентирани по подобен начин. Регламент (ЕИО) № 3821/85 на Съвета от 20 декември 1985 г. относно записващо контролно оборудване в областта на автомобилния транспорт [ОВ L 370, 1985 г., стр. 8; Специално издание на български език, 2007 г., глава 7, том 1, стр. 234] предвижда записващо контролно оборудване да бъде инсталирано и използвано, за да се гарантира ефективен контрол при прилагането на социалното законодателство, отнасящо се до автомобилния транспорт. Необходимо е такива регистрирани данни да бъдат на разположение и да бъдат проверявани, така че да се спазва максималната продължителност на пътуванията, предвидени в рамките на законодателството за хуманното отношение към животните“.

4 Съгласно член 3 от този регламент, озаглавен „Общи условия за транспортирането на животни“:

„Нито едно лице не транспортира животни или не може да накара да бъдат транспортирани животни по начин, който вероятно би могъл да им причини нараняване или незаслужено страдание.

В допълнение трябва да бъдат спазени следните критерии:

а) предварително са взети всички необходими мерки, за да се намали до минимум продължителността на пътуването и да се задоволят потребностите на животните по време на пътуването;

[...]

е) транспортирането се извършва без закъснение до местоназначението и условията за хуманното отношение към животните редовно се проверяват и поддържат по съответен начин;

[...]

з) вода, храна и периоди на почивка се предлагат на животните на редовни интервали от време и са адаптирани, по качество и количество, с техния вид и с техния размер“.

5 По силата на член 6, параграф 3 от Регламент № 1/2005 превозвачите транспортират животните в съответствие с техническите правила, посочени в приложение I към този регламент.

6 В глава V от това приложение се съдържат стандартите относно интервалите за поене и хранене, продължителността на пътуването и периодите на почивка. Точка 1.4 от тази глава се отнася до транспортирането с пътни превозни средства на животни от рода на едрия рогат добитък, различни от телета, при пътувания с голяма продължителност, които са дефинирани в член 2, буква м) от Регламент № 1/2005 като пътувания, превишаващи осем часа, чието начало започва от момента, когато първото животно от пратката е преместено. Текстът на раздел 1 от тази глава е следният:

1.1. Изискванията, определени в настоящия раздел, се прилагат при транспортирането на еднокопитни животни, с изключение на регистрираните еднокопитни животни, и на домашни животни от рода на едрия рогат добитък, овце, кози и свине, с изключение на въздушен транспорт.

- 1.2. Продължителността на пътуването на животните, принадлежащи към тези видове, които са посочени в точка 1.1, не трябва да превишава осем часа.
- 1.3. Максималното време за пътуване, предвидено в точка 1.2., може да бъде продължено, при положение, че са изпълнени допълнителните изисквания на глава VI.
- 1.4. Когато се използват пътни транспортни средства, които отговарят на изискванията, посочени в точка 1.3, интервалите за хранене и поене, продължителността на пътуванията и периодите на почивка се определят, както следва:
- а) [...] телета[та] [...]
 - б) прасетата [...]
 - в) домашните еднокопитни животни [...];
 - г) на всичките останали животни от видовете, посочени в точка 1.1, трябва след 14-часово пътуване да им се даде период на почивка най-малко от един час, достатъчен по-специално за тях, за да бъдат напоени и ако е необходимо, нахранени. След този период на почивка те могат да бъдат транспортирани отново за още 14 часа.
- 1.5. След определеното времетраене на пътуването животните трябва да бъдат разтоварени, нахранени и напоени и да им се даде време за почивка от най-малко 24 часа.
- [...]
- 1.8. В интерес на животните времетраенето на пътуванията, посочено в точки 1.3, 1.4. и 1.7, буква б), може да бъде продължено с още два часа, като се има предвид, в частност, близостта на местоназначението.
- [...]“.

7 Член 22 от Регламент № 1/2005, озаглавен „Закъснение по време на транспортиране“, гласи:

„1. Компетентният орган предприема всичките необходими мерки, за да предотврати или намали до минимум всякакво закъснение по време на транспортиране или страдание на животните, когато непредвидени обстоятелства пречат на прилагането на настоящия регламент. Компетентният орган гарантира, че са взети специални мерки на мястото на прехвърлянията, на изходните точки и на граничните контролни пунктове, за да се даде приоритет на транспортирането на животните.

2. Нито една пратка от животни не може да бъде задържана по време на транспортиране, освен ако такава мярка е строго необходима за хуманното отношение към животните или поради причини за обществената безопасност. Никакво неоправдано закъснение не може да има между приключването на натоварването и заминаването. Ако някаква пратка от животни трябва да бъде задържана по време на транспортиране за повече от два часа, компетентният орган гарантира, че са предприети подходящи мерки за грижата за животните и, когато е необходимо, за тяхното хранене, поене, разтоварване и настаняване“.

Регламенти (ЕО) № 1234/2007 и № 817/2010

- 8 По силата на член 168 от Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета от 22 октомври 2007 година за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби за някои земеделски продукти („Общ регламент за ООП“) (ОВ L 299, 2007 г., стр. 1) предоставянето и изплащането на възстановявания при износ на живи животни от рода на

едрия рогат добитък се извършва само при спазване на разпоредбите, установени в законодателството на Съюза във връзка с благосъстоянието на животните, и по-специално защитата на животните по време на транспортиране.

- 9 Тази разпоредба е въведена с Регламент № 817/2010.
- 10 Съображение 5 от последния регламент предвижда, че „оценката на физическото и здравословното състояние на животните изисква специфични познания и опит. Затова е целесъобразно проверките да се извършват от ветеринарни лекари. Освен това, за да бъдат точни и хармонизирани тези проверки, е необходимо да се уточни техният обхват и да се установи образец на доклад“.
- 11 В съображение 7 от посочения регламент се уточнява по-специално че „без да се засягат случаите на непреодолима сила, признати от съдебната практика на Съда [...], нарушаването на разпоредбите относно хуманното отношение към животните води не до намаляване, а до неизплащане на възстановяването при износ за тези животни, за които изискванията за хуманно отношение не са спазени“.
- 12 Член 1 от Регламент № 817/2010 предвижда, че изплащането на възстановявания при износ се извършва, при условие че по време на транспорта на живите животни от рода на едрия рогат добитък до първия пункт за разтоварване в третата страна на крайното местоназначение са спазени членове 3—9 от Регламент (ЕО) № 1/2005 и приложенията към него.
- 13 Съгласно член 2, параграф 2 от Регламент № 817/2010:

„По отношение на животните, за които се приема декларация за износ, официалният ветеринарен лекар на изходния пункт проверява в съответствие с Директива 96/93/ЕО на Съвета [от 17 декември 1996 година относно сертифицирането на животни и животински продукти (ОВ L 13, 1997 г., стр. 28; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 20, стр. 167)] дали:

- а) изискванията, установени в Регламент (ЕО) № 1/2005, са спазени от мястото на тръгване така, както е определено в член 2, буква с) от посочения регламент до изходния пункт;

[...]

След като извърши проверките, официалният ветеринарен лекар попълва доклад в съответствие с образца, представен в приложение I към настоящия регламент, с който удостоверява, че резултатите от извършените съгласно първа алинея проверки са задоволителни или не са.

[...] Копие от доклада се изпраща на разплащателната агенция“.

- 14 Съгласно параграфи 3 и 4 от същия член, когато посоченият ветеринарен лекар прецени, че изискванията на параграф 2 от този член са изпълнени, той удостоверява това върху документа, който служи като доказателство за напускането на животните на митническата територия на Европейския съюз, като евентуално изключва животните, за които не са спазени изискванията на Регламент № 1/2005.
- 15 Членове 4 и 5 от Регламент № 817/2010 предвиждат:

„Член 4

Процедура за изплащане на възстановяванията при износ

[...]

2. Заявленията за изплащане на възстановяванията при износ [...] се допълват [...] със:

а) надлежно попълнения документ, посочен в член 2, параграф 3 от настоящия регламент,

[...]

Член 5

Неизплащане на възстановяванията при износ

1. Общата сума на възстановяването при износ на животно, изчислена в съответствие с втората алинея, не се изплаща за:

[...]

в) животните, за които, в съответствие с документите, посочени в член 4, параграф 2, и/или всеки друг елемент на негово разположение, отнасящ се до съобразяването с настоящия регламент, компетентният орган счита, че членове 3—9 от Регламент (ЕО) № 1/2005 и посочените в тях приложения не са спазени.

[...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

16 През юни 2011 г. Masterrind декларира вноса в Мароко на шест разплодни животни от рода на едрия рогат добитък и с решение от 13 юли 2011 г. на Главна митническа служба Хамбург-Йонас получава авансово възстановявания, свързани с този внос.

17 От акта за преюдициално запитване е видно, че транспортирането с камион от Нортхайм (Германия), където са натоварени животните, до пристанището на Сет (Франция), където са качени на кораб за по-нататъшното им транспортиране, е протекло, както следва:

— 16 юни 2011 г. от 10,30 ч.: натоварване,

— на същия ден около 11,30 ч.: отпътуване от мястото на натоварването,

— на същия ден в 19 ч.: спиране във Васербилиг (Люксембург) за едночасов престой за полагане на грижи за животните,

— на същия ден в 22 ч.: спиране в Епинал (Франция) за втори престой за полагане на грижи за животните за 10 часа, изискван с оглед на задълженията в областта на продължителността на управление на превозното средство и времето за почивка, произтичащи от Регламент (ЕО) № 561/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за хармонизиране на някои разпоредби от социалното законодателство, свързани с автомобилния транспорт, за изменение на Регламенти (ЕИО) № 3821/85 и (ЕО) № 2135/98 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 3820/85 на Съвета (ОВ L 102, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 8, стр. 214),

— 17 юни около 8 ч.: продължаване на пътуването,

— на същия ден в 17 ч.: пристигане в Сет.

- 18 След проверка на това място от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт същият лекар отбелязва в контролния документ „Non conforme au contrôle officiel visé à l'article 2 du règlement (CE) n° 817/2010“ („Не съответства на изискванията съгласно официалната проверка по член 2 от Регламент (ЕО) № 817/2010“) по отношение на всички животни. Впоследствие от преценката на френските ветеринарни органи се установява, че транспортирането на животни от рода на едрия рогат добитък без разтоварване, чиято обща продължителност, включително предвиденото за водачите на камиона време за почивка, превишава 31 часа, не отговаря на изискванията, произтичащи от Регламент № 1/2005.
- 19 Ето защо с решение от 5 юни 2012 г. Главна митническа служба Хамбург-Йонас изисква от Masterrind да върне авансово платеното му възстановяване при износ, увеличено с 10 %.
- 20 След като подава жалба по административен ред срещу това решение, Masterrind се обръща към Комисията, за да поиска становището ѝ по тълкуването на релевантните разпоредби от глава V от приложение I към Регламент № 1/2005 относно продължителността на пътуване и на почивка. Тази институция го уведомява, че посочените разпоредби предполагат максималната разрешена продължителност на пътуването на животни от рода на едрия рогат добитък без разтоварване да бъде 29 часа, считано от натоварването им, включително време за почивка от един час в превозното средство, но че в частност предвид близостта до местоназначението, тази продължителност може да бъде увеличена в интерес на животните с два часа, така че продължителността на пътуването не може в никакъв случай да превишава 31 часа.
- 21 С решение от 19 юли 2013 г. Главна митническа служба Хамбург-Йонас отхвърля жалбата на Masterrind по административен ред, като посочва, че е обвързана от преценката на официалния ветеринарен лекар на изходния пункт.
- 22 Masterrind подава жалба срещу това решение пред Finanzgericht Hamburg (Финансов съд Хамбург, Германия), като поддържа, че изразът „период на почивка най-малко от един час“, съдържащ се в глава V, точка 1.4, буква г) от приложение I към Регламент № 1/2005, предполага възможност периодът на почивка между две фази на транспортирането да бъде повече от един час.
- 23 Според запитващата юрисдикция решаването на спора, с който е сезирана, зависи от въпроса, от една страна, дали действително изразът „период на почивка най-малко от един час“, съдържащ се в глава V, точка 1.4, буква г) от приложение I към Регламент № 1/2005, предполага възможност времето за почивка между двата етапа на транспортирането да бъде повече от един час, и от друга страна, дали вписването, направено от намиращия се във Франция официален ветеринарен лекар на изходния пункт, в смисъл, че разглежданото в главното производство транспортиране не съответства на изискванията по този регламент, може да бъде оспорено пред компетентния германски орган във връзка с изплащането на възстановявания при износ по отношение на транспортираните животни.
- 24 Относно първия въпрос запитващата юрисдикция счита преди всичко че е без значение дали за разглежданото в главното производство транспортиране са отчетени не два етапа на пътуване, както е посочено в точка 1.4, буква г), а три, с продължителност съответно от 8 часа и 30 минути, после 2 часа и след това 9 часа, при положение че нито една от тези фази, нито две последователно кумулирани фази са превишили максималната продължителност от 14 часа, наложена с тази разпоредба за всеки от предвидените в нея два етапа на транспортиране.
- 25 По-нататък, като припомня текста на точка 15 от решение от 9 октомври 2008 г., Interboves (C-277/06, EU:C:2008:548), както и точка 18 от заключението на генералния адвокат Mengozzi по посоченото дело Interboves (C-277/06, EU:C:2008:162), тази юрисдикция счита, че посочената разпоредба налага междинен период на почивка, който трябва да бъде най-малко един час, но не може да превишава тази продължителност. Запитващата юрисдикция счита, че относно

транспортирането с пътни превозни средства на животни от рода на едрия рогат добитък законодателят на Съюза е намерил конкретен израз на общото правило, предвидено в член 3, втора алинея, буква а) от Регламент № 1/2005, че трябва предварително да са взети всички необходими мерки, за да се намали до минимум продължителността на пътуването и да се задоволят потребностите на животните по време на пътуването, съответно в правилото, закрепено в глава V, точка 1.4, буква г) от приложение I към този регламент, която предвижда междинен период на почивка от най-малко един час, а не от един час, както посочва Комисията.

- 26 Относно причината да се предвижда подобно време за почивка запитващата юрисдикция счита, че то не трябва да бъде предназначено само за напояване или хранене на животните, като се позовава на израза „по-специално“ или на текста на това правило на различните езици в израза „период на почивка най-малко от един час, достатъчен по-специално за тях, за да бъдат напоени и, ако е необходимо, нахранени“. Следователно посоченото време за почивка може да се обоснове, както в случая, със спазването на правната уредба в областта на продължителността на управление на превозното средство и времето за почивка, приложима за водачите на пътни превозни средства, при положение че същевременно се полагат грижи за животните.
- 27 Накрая, според запитващата юрисдикция времето за почивка, съпровождащо два етапа на пътуване от максимум 14 часа, не може да превишава общо 14 часа, съответстващи на максималната продължителност на един етап на пътуване. Подобно ограничение, за което запитващата юрисдикция счита, че е значително по-малко от времето за почивка от 24 часа с разтоварване, предвидено в глава V, точка 1.5 от приложение I към Регламент № 1/2005 след два етапа на пътуване, всеки от които от максимум 14 часа, било обосновано поради факта, че времето за почивка без разтоварване би имало по-малко благоприятен ефект и заради целта да се ограничи, доколкото е възможно, натрупването на продължително време без разтоварване.
- 28 По втория въпрос, а именно обвързващия характер спрямо органа, компетентен за изплащането на възстановявания при износ, на направеното от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт вписване в смисъл, че разглежданото в главното производство транспортиране не съответства на изискванията по Регламент № 1/2005, запитващата юрисдикция счита, че извършеното от този ветеринарен лекар вписване относно преценката му за спазването на този регламент и поставянето на неговия печат представлява административна формалност, която може да бъде оспорена само едновременно с решението по същество, с което се отказват възстановяванията при износ от органа, отговарящ за изплащането им.
- 29 В подкрепа на това становище посочената юрисдикция приема, на първо място, че намесата на официалния ветеринарен лекар на изходния пункт няма пряко правно регламентирано действие спрямо износителя и третите лица, като правното положение на износителя се засяга само от решението на органа, компетентен за изплащането на възстановявания при износ. Следователно тази намеса се явява само като етап на процедура, включваща няколко етапа, по-специално с оглед на член 4, параграф 2, буква а) от Регламент № 817/2010, в който вписването от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт е предвидено като формално условие, което е изпълнено независимо дали вписването е в положителен или отрицателен смисъл, като преценката по същество се извършва от органа, компетентен за изплащането на възстановявания при износ.
- 30 На второ място, запитващата юрисдикция се позовава на решенията от 13 март 2008 г., *Viamex Agrar Handel* (C-96/06, EU:C:2008:158), и от 25 ноември 2008 г., *Heemskerk и Schaap* (C-455/06, EU:C:2008:650), от които следва, че положителната преценка на официалния ветеринарен лекар на изходния пункт не представлява необоримо доказателство за спазването на разпоредбите, уреждащи транспортирането на животни, и следователно не обвързва органа, компетентен за изплащането на възстановявания при износ, при наличието на доказателства, опровергаващи тази преценка.

- 31 На последно място, запитващата юрисдикция счита, че докладът за резултата от извършените проверки, който официалният ветеринарен лекар на изходния пункт трябва да изготви успоредно с вписването в документа за износ и да изпрати до посочения орган, съдържа елементи, за които запитващата юрисдикция смята, че имат специфична стойности и които спадат към специфичните познания на ветеринарния лекар, които обаче нямат връзка с проверката от правно естество, извършвана от разплащателната агенция, за това дали са изпълнени правните условия за упражняване на правото на възстановявания по отношение на направените от този ветеринарен лекар констатации.
- 32 В този контекст Finanzgericht Hamburg (Финансов съд Хамбург) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Трябва ли разпоредбата на глава V, точка 1.4, буква г) от приложение I към Регламент № 1/2005, съгласно която след 14-часово пътуване на животните трябва да се даде период на почивка най-малко от един час, достатъчен по-специално за да бъдат напоени и, ако е необходимо, нахранени, преди да могат да бъдат транспортирани отново за още 14 часа, да се тълкува в смисъл, че етапите на пътуване могат да бъдат прекъсвани и от почивка с продължителност над един час или от няколко почивки, поне една от които е най-малко един час?
- 2) Обвързани ли са разплащателните агенции на държавите членки от вписването, извършвано от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт съгласно член 2, параграф 3 от Регламент № 817/2010, така че законосъобразността на вписването [в отрицателен смисъл] да може да се проверява само от органа, който отговаря за действията [на посочения ветеринарен лекар], или това вписване представлява обикновена административна формалност, която може да бъде оспорена само едновременно с обжалването на постановеното от разплащателната агенция решение по същество, посредством допустимите за това способи за защита?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 33 С първата част на първия въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали глава V, точка 1.4 от приложение I към Регламент № 1/2005 трябва да се тълкува в смисъл, че в рамките на транспортирането с пътни превозни средства на животни от съответните видове, по-специално от рода на едрия рогат добитък, двата етапа на пътуване от четиринадесет часа могат да бъдат прекъсвани от почивка над един час.
- 34 Следва да се приеме, че отговорът на този въпрос произтича изрично от самия текст на тази разпоредба, съгласно която след 14-часово пътуване на животните от съответните видове трябва да се даде достатъчен период на почивка „най-малко от един час“. Всъщност от този недвусмислен текст следва, че продължителността на междинния период на почивка може да превишава един час.
- 35 Все пак, както отбелязва генералният адвокат в точки 58, 59 и 62 от заключението си, в този аспект при транспортирането на живи животни трябва да се спазват общите условия по член 3 от Регламент № 1/2005. Всъщност, както е предвидено в съображение 11 от последния, подробните разпоредби относно специфичните потребности във връзка с различните видове транспорт, каквато е глава V, точка 1.4 от приложение I към посочения регламент, следва да се тълкуват и прилагат в съответствие с принципа, че животните не трябва да бъдат транспортирани по начин, при който е налице вероятност да им бъде причинено нараняване

или неоправдано страдание, принцип, който се съдържа в първа алинея от посочения член 3, като някои от общите последици от този принцип са упоменати във втора алинея от същия член. Сред тези последици, посочени в точки а) и е) от тази втора алинея, е да се намали до минимум продължителността на пътуването и транспортирането да се извършва без закъснение.

- 36 Относно „периода на почивка“ по смисъла на посочената точка 1.4, буква г), който трябва да се даде на животните по-специално за да бъдат напоени и, ако е необходимо, нахранени, този период на почивка има за функция, както е видно от текста, да позволи на транспортираните животни да си починат от умората и неудобствата, понесени по време на предшестващото го пътуване, и по този начин да се продължи при добри условия вторият етап на пътуването. Докато престоят на превозното средство удовлетворява тази основна потребност от почивка, същият може да се счита за обоснован, без да е необходимо продължаването му да отговаря изключително на тази потребност или също на други нужди, свързани със самото транспортиране.
- 37 Следователно междинният период на почивка никога не може да бъде такъв, че при конкретните условия, при които се прави тази почивка и се извършва транспортирането като цяло, този период да създава опасност от наранявания или неоправдано страдание за транспортираните животни. Органът, компетентен за изплащането на възстановявания при износ, и евентуално националните юрисдикции следва да направят изискваните в това отношение преценки във всеки отделен случай, предвид всички релевантни обстоятелства, по-специално подходящия характер на приетите организационни мерки.
- 38 В същото време следва да се отбележи, че Регламент № 1/2005 не допуска предвидената в глава V, точка 1.4 от приложение I към посочения регламент продължителност на пътуване и почивка да превишава общо 29 часа, с изключение на възможността за продължаването ѝ с 2 часа в интерес на животните в съответствие с точка 1.8 от тази глава и без да се изключва прилагането на разпоредбите на член 22 от посочения регламент относно закъснението по време на транспортиране, когато непредвидени обстоятелства пречат на прилагането на същия регламент.
- 39 Всъщност, както посочва генералният адвокат в точки 51—55 от заключението си, от една страна, да се разреши продължителността на пътуване и почивка да надхвърля общо 29 часа, би било в противоречие с принципа, закрепен в член 3, първа алинея от Регламент № 1/2005, припомнен в точка 35 от настоящото решение, а именно да се избегне опасността от наранявания и неоправдано страдание за транспортираните животни, и с последиците от този принцип, а именно задълженията да се намали до минимум продължителността на пътуването и транспортирането да се извършва без закъснение. В това отношение съгласно текста на глава V, точка 1.5 от приложение I към този регламент след времетраенето на пътуването, определеното съгласно точка 1.4 от посочената глава V, животните трябва да бъдат разтоварени, нахранени и напоени и да им се даде време за почивка от най-малко 24 часа. От друга страна, това тълкуване се потвърждава от факта, че точка 1.8 от тази глава предвижда, че времетраенето на пътуванията, определено в точка 1.4 от посочената глава, може да бъде продължено само с още 2 часа, при това единствено в интерес на животните, като се има предвид в частност близостта на местоназначението.
- 40 По-нататък, с втората част на първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали глава V, точка 1.4, буква г) от приложение I към Регламент № 1/2005 трябва да се тълкува в смисъл, че в рамките на транспортирането с пътни превозни средства на животни от съответните видове, по-специално от рода на едрия рогат добитък, двата етапа на пътуване от максимум четиринадесет часа, които трябва да бъдат прекъсвани от почивка най-малко от един час, могат да включват и други фази на престой.

- 41 Независимо от обстоятелството, че да се задължат съответните водачи на превозни средства, транспортиращи животни, да спират само след приключване на съответния етап на пътуване с максимална продължителност от четиринадесет часа, би било на практика неприложимо, следва да се приеме, че при нормални условия фазата на транспортиране, през която превозното средство е извън движение и е спряло, обективно не е толкова трудна за транспортираните животни, колкото съответната фаза на пътуване, както е видно от определението на понятието „място за почивка“ в член 2, буква у) от Регламент № 1/2005, което се отнася до „всяка спирка по време на пътуването, която не е местоназначението“, и от някои части от становището относно хуманното отношение към животните по време на транспортиране, прието на 11 март 2002 г. от Научния комитет по здравето на животните и хуманното отношение към тях, в които се подчертават отрицателните последици от придвижването на превозното средство върху благосъстоянието на транспортираните животни. Следователно обстоятелството, че даден етап на пътуване с максимална продължителност от четиринадесет часа обхваща една или няколко фази на престой, не трябва по принцип да се счита за неблагоприятно за благосъстоянието на животните.
- 42 Все пак тази или тези допълнителни фази на престой трябва, от една страна, да бъдат обосновани от потребности, свързани със самото транспортиране, и от друга страна, да бъдат прибавени към фазите на пътуване за пресмятането на етапа на пътуване с максимална продължителност от четиринадесет часа, от който те са част, при спазване на глава V, точка 1.4, буква г) от приложение I към Регламент № 1/2005.
- 43 Ето защо на първия въпрос следва да се отговори, че глава V, точка 1.4, буква г) от приложение I към Регламент № 1/2005 трябва да се тълкува в смисъл, че в рамките на транспортирането с пътни превозни средства на животни от съответните видове, по-специално от рода на едрия рогат добитък, с изключение на телетата, от една страна, периодът на почивка между етапите на пътуване може по принцип да бъде с продължителност над един час. Ако тази продължителност обаче превишава един час, тя не трябва да бъде такава, че при конкретните условия, при които се прави почивката и се извършва транспортирането като цяло, да създава опасност от наранявания или неоправдано страдание за транспортираните животни. Освен това предвидената в точка 1.4, буква г) от тази глава продължителност на пътуване и почивка не може да превишава общо 29 часа, с изключение на възможността да бъде продължена с 2 часа в интерес на животните съгласно точка 1.8 от посочената глава и без да се изключва прилагането на разпоредбите на член 22 от този регламент в случай на непредвидени обстоятелства. От друга страна, етапите на пътуване от максимум 14 часа всеки могат да включват една или няколко фази на престой. Тези фази на престой трябва да бъдат прибавени към фазите на пътуване за пресмятането на общата продължителност на етапа на пътуване от максимум 14 часа, от който те са част.

По втория въпрос

- 44 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали Регламент № 817/2010 трябва да се тълкува в смисъл, че органът, компетентен за изплащането на възстановявания при износ на животни от рода на едрия рогат добитък, е обвързан от направеното от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт вписване върху документа, удостоверяващ, че съответните животни напускат митническата територия на Съюза, съгласно което в рамките на транспортирането на тези животни съответните разпоредби на Регламент № 1/2005 изобщо не са спазени или са спазени отчасти.
- 45 На първо място, необходимо е да се отбележи, че съгласно член 2, параграфи 2—4 от Регламент № 817/2010 намесата на официалния ветеринарен лекар на изходния пункт се свежда до това да провери спазването на приложимите разпоредби на Регламент № 1/2005 и да изготви на

вниманието на органа, компетентен за изплащането на възстановявания при износ, доклад, удостоверяващ резултата от извършените проверки, като за този резултат се прави вписване върху документа, удостоверяващ напускането на митническата територия на Съюза.

- 46 За разлика от това, съгласно член 5, параграф 1, буква в) от Регламент № 817/2010 органът, компетентен за изплащането на възстановявания при износ, следва да прецени дали приложимите разпоредби на Регламент № 1/2005 са били спазени в рамките на съответния транспорт, като решението в това отношение трябва да се вземе въз основа на посочените в член 4, параграф 2 от Регламент № 817/2010 документи и/или въз основа на всяко друго доказателство, с което разполага този орган, що се отнася до спазването на последния регламент. За частта от транспортирането, осъществена на територията на Съюза, в същия член 4, параграф 2 е посочен документът, удостоверяващ напускането на тази територия, попълнен от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт съгласно член 2, параграф 3 или 4 от последния регламент. От друга страна, сред доказателствата, с които разполага този орган, е посоченият в член 2, параграф 2, втора алинея от същия регламент доклад на този ветеринарен лекар. Изготвен съгласно модела по приложение I към същия регламент, този доклад съдържа точни данни, както и наблюдения, които евентуално да позволят на органа, компетентен за изплащането на възстановявания при износ, да се запознае в подробности с причините, поради които официалният ветеринарен лекар на изходния пункт е счел за незадоволителни резултатите от проверките, извършени по отношение на всички или на част от транспортираните животни, и е вписал тази преценка в документа, удостоверяващ напускането на територията на Съюза, както е предвидено в член 2, параграф 4.
- 47 На второ място, следва да се припомни, че като се е произнесъл в рамките на действащата по-рано правна уредба относно положение в обратния смисъл, при което направеното от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт вписване съдържа неговата положителна оценка относно спазването на релевантните разпоредби на правната уредба в областта на транспортирането на живи животни, Съдът е приел, че така направената от посочения ветеринарен лекар констатация не представлява необоримо доказателство за спазването на тези разпоредби, така че същата констатация не обвързва органа, компетентен за изплащането на възстановявания при износ на животни от рода на едрия рогат добитък, при наличието на обективни и конкретни доказателства в подкрепа на противното (вж. в този смисъл решения от 13 март 2008 г., *Viamex Agrar Handel*, C-96/06, EU:C:2008:158, т. 34, 35, 37 и 41 и от 25 ноември 2008 г., *Heemskerk и Schaap*, C-455/06, EU:C:2008:650, т. 25 и 30).
- 48 Тъй като по същество релевантните разпоредби по тези две решения са идентични на действащите понастоящем разпоредби, тази съдебна практика запазва своята актуалност.
- 49 Впрочем, при положение че преценката на официалния ветеринарен лекар на изходния пункт може да бъде оспорена, когато същият е приел, че животните са транспортирани в съответствие с разпоредбите, чието спазване се изисква, за да може да бъдат получени възстановявания при износ, няма причина това да не се отнася и за случая, при който преценката е в обратния смисъл.
- 50 От това е видно, че съгласно разпоредбите на Регламент № 817/2010 приемането на решението относно спазването на условията, с които е обвързано изплащането на възстановявания при износ, по-специално що се отнася до съобразяването с приложимите разпоредби на Регламент № 1/2005, е сред правомощията на националния орган, компетентен за това изплащане, като данните, предоставени от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт в рамките на въведеното с Регламент № 817/2010 сътрудничество между тях, несъмнено представляват доказателство, което обаче е оборимо.

- 51 Тази констатация се подсилва от обстоятелството, че както е в настоящия случай, преценката на посочения ветеринарен лекар не се отнася до оценката на физическото и здравословното състояние на животните, която съгласно съображение 5 от Регламент № 817/2010 изисква специфични познания и опит, което обосновава необходимостта проверките да се извършват от ветеринарен лекар. Възност презумпцията за релевантност, която нормално се свързва с преценката, извършена от лице, което е специалист в областта на своите специфични познания, не може да се приложи, когато тази преценка се отнася до въпроси, които нямат връзка с тази област на познания.
- 52 Ето защо на втория въпрос следва да се отговори, че Регламент № 817/2010 трябва да се тълкува в смисъл, че органът, компетентен за изплащането на възстановявания при износ на животни от рода на едрия рогат добитък, не е обвързан от направеното от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт вписване върху документа, удостоверяващ, че съответните животни напускат митническата територия на Съюза, съгласно което в рамките на транспортирането на същите животни приложимите разпоредби на Регламент № 1/2005 не са спазени по отношение на всички или на част от тези животни.

По съдебните разноски

- 53 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

- 1) Глава V, точка 1.4, буква г) от приложение I към Регламент (ЕО) № 1/2005 на Съвета от 22 декември 2004 година относно защитата на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на Директиви 64/432/ЕИО и 93/119/ЕО и Регламент (ЕО) № 1255/97, трябва да се тълкува в смисъл, че в рамките на транспортирането с пътни превозни средства на животни от съответните видове, по-специално от рода на едрия рогат добитък, с изключение на телетата, от една страна, периодът на почивка между етапите на пътуване може по принцип да бъде с продължителност над един час. Ако тази продължителност обаче превишава един час, тя не трябва да бъде такава, че при конкретните условия, при които се прави почивката и се извършва транспортирането като цяло, да създава опасност от наранявания или неоправдано страдание за транспортираните животни. Освен това предвидената в точка 1.4, буква г) от тази глава продължителност на пътуване и почивка не може да превишава общо 29 часа, с изключение на възможността да бъде продължена с 2 часа в интерес на животните в съответствие с точка 1.8 от посочената глава и без да се изключва прилагането на разпоредбите на член 22 от този регламент в случай на непредвидени обстоятелства. От друга страна, етапите на пътуване от максимум 14 часа всеки могат да включват една или няколко фази на престой. Тези фази на престой трябва да бъдат прибавени към фазите на пътуване за пресмятането на общата продължителност на етапа на пътуване от максимум 14 часа, от който те са част.
- 2) Регламент (ЕС) № 817/2010 на Комисията от 16 септември 2010 година относно определяне на подробни правила по силата на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета по отношение на изискванията за предоставяне на възстановявания при износ, свързани с хуманно отношение към живите животни от рода на едрия рогат добитък по време на транспорт, трябва да се тълкува в смисъл, че органът, компетентен за

изплащането на възстановявания при износ на животни от рода на едрия рогат добитък, не е обвързан от направеното от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт вписване върху документа, удостоверяващ, че съответните животни напускат митническата територия на Европейския съюз, съгласно което в рамките на транспортирането на същите животни приложимите разпоредби на Регламент № 1/2005 не са спазени по отношение на всички или на част от тези животни.

Подписи